

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

100

1911 - 2011

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
1911 - 2011

100-MEČIO JUBILIEJAUS KNYGA
CENTENNIAL ANNIVERSARY BOOK

ISLEIDO (PUBLISHED BY):
LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
8201 S. KEAN AVE.
JUSTICE, IL 60458
TEL: 708-458-0638
FAX: 708-458-7719

lithuanianatnalcem@sbcglobal.net

SPAUDSINO DELTA GRAPHICS
LEIDINĮ PARUOŠĖ ARVYDAS RENECKIS

PROGRAM

INTRODUCTION
STAR SPANGLED BANNER
LITHUANIAN NATIONAL ANTHEM
INVOCATION - BISHOP HANSAS DUMPYS
WELCOME - ARUNAS BUNTINAS, PRESIDENT, LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
SOLOIST DALIA FANELLI
LITHUANIAN CONSULATE
JUDGE PETER VILKELIS, CIRCUIT COURT OF COOK COUNTY
DONATAS JANUTA, ATTORNEY
SOLOIST DALIA FANELLI
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY THE FIRST 100 YEARS MOVIE
CLOSING REMARKS

September 25, 2011
Willowbrook Ballroom, Illinois

Didžiai gerbiamas p. Buntinai, gerbiamieji minėjimo dalyviai,

*Lietuvių Tautinės kapinės yra neatskiriama visos Lietuvos istorijos dalis.
Jau daugiau kaip prieš 100 metų, toli nuo gimtosios žemės, čia, prie Čikagos,
prieglobstį rado daug tautos sūnų ir dukrų.*

Čia juos lankome ir šiandien.

*Kai žvelgi į kapą ženklinančius paminklus ir juose iškaltas pavardes,
matai ir jauti mūsų istoriją bei tų žmonių įnašą kuriant Lietuvos valstybę, tuo pačiu,
tų žmonių meilę savo gimtajai žemei.*

*Garbė Lietuvių Tautinių kapinių steigėjams, darbuotojams bei vadovams
šiandien švenčiantiems ypatingą sukaktį.*

Garbė ir padėka visiems Jums.

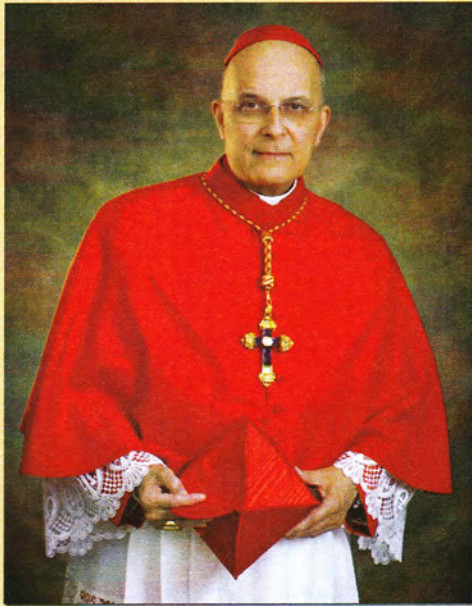
*Išlaikykite šią dvasinę Lietuvą, kad čia apsilankę būsimų lietuvių kartu Amerikos lietuviai,
su pasididžiavimu ir meile prisimintų tuos, kurie tikejo, mylėjo ir daug padėjo Lietuvai,
kad Ji galėtų džiaugtis laisve ir nepriklausomybe.*

Lietuvių Tautinės Kapinės – visų lietuvių šventovė!

Valdas Adamkus

Lietuvos Respublikos Prezidentas

2011 m. rugsėjo 25 d.

Thank you for your gracious invitation to attend

100th Anniversary Celebration – Lithuanian National Cemetery

Please extend my best wishes to all who take part in this special event.

You are in my prayers; please keep me in yours.

Sincerely yours,

A handwritten signature in black ink, which appears to read "Francis Cardinal George".

Francis Cardinal George, O.M.I.

2011 m. rugsėjo 25 d.

Šiomet minime reikšmingą sukaktį Jungtinių Amerikos Valstijų ir viso pasaulio lietuvių šeimos gyvenime – Lietuvių tautinių kapinių Čikagoje įkūrimo šimtmetį. Ši garbinga vieta yra tapusi neatsiejama Lietuvos kultūrinio ir istorinio paveldo dalimi ir bendros istorinės atminties aruodu, kuriame susilieja skirtingos mūsų tautos kartos, atsiskleidžia turtinga lietuvių bendruomenės praeitis.

Lietuvių tautinių kapinių įkūrimo aplinkybės ir istorija mums liudija bendruomenės gebėjimą susivienyti ir dirbti tautos labui, nepaisant pažiūrų, idėjinių ir konfesinių skirtumų. Čia palaidoti prezidentas Kazys Grinius, aušrininkas dr. Jonas Šliūpas, rašytojas Marius Katiliškis, dailininkas Adomas Varnas ir daugelis kitų mūsų šviesuolių, didžiais darbais įrodžiusių meilę ir pagarbą savo Tėvynei.

Minėdami šią prasmingą sukaktį prisiminkime Lietuvių tautinėse kapinėse amžinojo poilsio atgulusius Lietuvos didžiavyrius, semkimės stiprybės iš jų likimų gelmės, išgyvenkime santarvės ir pasiryžimo laiką ir susitelkę eikime Vienos Tautos keliu.

Lietuvos Respublikos
Užsienio Reikalų Ministras

Audronius Ažubalis

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINIS KONSULATAS ČIKAGOJE
CONSULATE GENERAL OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA
IN CHICAGO

2011 m. rugsėjo 14 d.

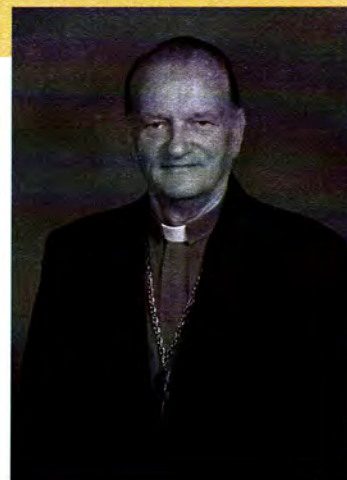
Lietuvių Tautinių kapinių Čikagoje 100-mečio jubiliejaus proga norėčiau kartu su jumis pasidžiaugti, jog prieš visą amžių toli nuo mylimos Tėvynės gyvenantys mūsų tautiečiai įkūrė visiems lietuviams savą amžino poilsio vietą. Bėgant dešimtmečiams atėjusios kartos puoselėjo ir išsaugojo lietuviškas kapines, tarsi mažytį gimtinės lopinėlį, kuriame iškeliavusieji anapus gali atgulti kaip savon žemėn, tarp to paties likimo savo brolių ir seserų.

Tikiu, kad šiandien visi suvokiame šių kapinių svarbą tiek mūsų tautinei savasčiai, tiek valstybei. Čia ilsisi daugelis iškilių Lietuvos asmenybių: valstybės veikėjai, žymūs rašytojai, mokslininkai, visuomenininkai. Priversti gyventi, dirbti ir kurti svetur, savo veiklą pašventę ryšiams su Lietuva stiprinti, skleidę lietuvišką žodį bei dvasią, po mirties jie ilsisi šalia, tų pačių medžių paunksmėje.

Tautinės kapinės Čikagoje – vertingas, dvasinę paguodą teikiantis išeivijos lietuvių turtas. Tad leiskite palinkėti visiems, Lietuvių tautinėmis kapinėmis besirūpinantiems, ištvermės, susitelkimo ir darnos šiame pasišventimo reikalaujančiame darbe.

Nuoširdžiai jūsų,

Skaistė Aniulienė
Generalinė konsulė

2011 m. rugsėjo 16 d.

Gerb. Tarybos Pirmininkui Ponui Arūnui Buntinui,
ir Direktoriams

Gerb. Pirmininke,

Su dėkingumu prisimenu Lietuvių Tautinių Kapinių 100 metų sukaktį:
visus tuos, kurie prisidėjo prie jų steigimo, taip pat ir visus, kurie rūpinosi
jų išlaikymu iki šios dienos.

Lietuviai ieškodami geresnio gyvenimo "atrado" Čikagą jau 19 amžiaus
pabaigoje. Jie čia apsigyveno, dirbo, kūrė šeimas, būrėsi į bažnyčias ir
kitas tautines organizacijas ir ... mirė. Kada iškilus poreikiui laidoti,
nebuvo tam tikslui skirtos vietos. Tokiam trūkumui pašalinti prieš 100
metų ir buvo įsteigtos Lietuvių Tautinės Kapinės. Tautinės Kapinės buvo ir
yra ypatingos tuo, kad jungia visus lietuvius.

Dievas sukūrė žemę, kurios maža dalelė skirta tautiečių paskutiniam
poilsui. Visi esame Dievo vaikai ir Viešpats visus priima į savo
prieglobstį, nežiūrėdamas jokių konfesinių skirtumų.

Tegul Lietuvių Tautinės Kapinės tarnauja dar 100 metų Viešpaties
garbei ir tautiečių gerovei.

Pagarbiai,
Vysk. Emeritas + Hansas Dumpys

JUDY BAAR TOPINKA
COMPTROLLER

STATE OF ILLINOIS

September 25, 2011

Lithuanian National Cemetery
Attn. President Arūnas Buntinas
8201 South Kean Ave.
Justice, IL 60458

Dear Friends:

Greetings! As State Comptroller, it is my great honor and pleasure to welcome you to the 100th Anniversary Celebration of the Lithuanian National Cemetery.

For hundreds of years, Lithuania struggled to become its own nation until finally regaining its independence in 1990. Lithuania has always had a proud heritage, and a vibrant history to remember. Those values have continued to flourish and are prominently displayed inside the Lithuanian National Cemetery. Founded in 1911, the cemetery continues to promote spiritual peace and cultural commemoration in a new free world. The State of Illinois is fortunate to have such an impressive piece of history for Lithuania here, in Chicago.

I proudly recognize the 100th Anniversary Celebration of the Lithuanian National Cemetery to be held at the Willowbrook Ballroom. We should never forget the individuals who have helped shape today's society. It is my hope that the Lithuanian National Cemetery will continue this effort, and serve the community for many years to come.

Best wishes for a successful anniversary and thriving future.

Sincerely,

A handwritten signature in cursive script that reads "Judy Baar Topinka".

Judy Baar Topinka
Illinois State Comptroller
1000 EAST CAPITOL • SPRINGFIELD, ILLINOIS 62706 • 217-782-6000

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ

TĖVIŠKĖS PARAPIJA

ATVIROS DURYS VISIEMS

Kun. LIUDAS MILIAUSKAS

5129 South Wolf Rd.
Western Springs, IL - 60558
www.teviske.org Tel. 1-708-567-9044

Jėzus jai tarė: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki mane, nors ir numirtų, bus gyvas. (Jono 11:25)

Baigus šią kelionę, paguldyti savo žemiškuosius palaikus gimtojoje žemėje, šalia protėvių, tai amžinas žmogaus troškimas.

Deja, gyvenimas kartais išblaško mūsų kelius po įvairius pasaulio kraštus, toli nuo gimtųjų krantų. Juose mes ieškome gimtinės brolių ir seserų, buriamės į bendruomenes, saugome, ir branginame tai kas brangiausia! Po to, išiname...

Labai gražu ir prasminga, jei negalėdami atgulti tėviškės žemėje, galime tai padaryti bent jau tautinėje dvasioje, ir aplinkoje.

Tautinėse kapinėse sau vietelę atrado ir tyliai ilsisi daugybė Tėviškės parapijos parapijiečių laukdami didžiosios prisikėlimo dienos.

Su pagarba prisimename tuos, kurių dėka prieš 100 metų buvo įkurtos šios tautinės kapinės.

Su padėka sveikiname buvusias, esamą ir būsimas kapinių valdybas, linkėdami Dievo palaimos, ir meilės Lietuvos vaikams. Tik jūsų dėka, negalintieji ilsėtis tėviškės žemėje ilsisi tautinėje aplinkoje!

Tėviškės parapija

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

6500 S. Pulaski Rd • Suite 200 • Chicago, IL 60629

Tel (773) 735-6677 • Fax (773) 735-3946

Email: AltCenter@aol.com

**Sveikiname
Lietuvių Tautines kapines
minint garbingą
100 metų sukaktį.**

Congratulations!

LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL

coordinating the organized Lithuanian community since 1915

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

ALTas—apjungiantis išeivijos organizacijas nuo 1915 m.

www.altcenter.org

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

seniausia lietuvių organizacija,
gyvuojanti nuo 1886 metų,

sveikina

Lietuvių Tautinės Kapinės
100 metų sukakties proga.

Lithuanian Alliance of America

extends its best wishes to the

Lithuanian National Cemetery
on the occasion of its centenary.

SLA Vykdomoji Valdyba/LAA Executive Committee

LITHUANIAN ALLIANCE of AMERICA

307 W. 30th St.

New York, NY 10001

Tel: 212-563-2210

Fax: 212-331-0001

LAASLA@verizon.net

*Kada mes jau in dulkes pavirsim, jei lietuviška kalba bus tvirtai pastojus,
Jei per mūsų darbus Lietuvos dvasė atsigaivins ir atsikvošės,
tąsyk mums ir kapuose bus smagiau, lengviau ilsėtis,
o mūsų dvasios gėrėsis nuopelnais savo darbo draugystėje
mūsų garbingų sentėvių, stiprių Lietuvos apgynėjų ir mylėtojų.*

Jonas Basanavičius. 1882 m.

**LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ ŠIMTMEČIO
PAGERBIMO ORGANIZATORIAMS IR DALYVIAMS**

*Nuoširdžiai sveikiname Jus,
už Okeano besidarbuojančius lietuviybės baruose.*

*Esame kartu su Jumis ir su Tais,
kurie ilsisi šiose gražiose lietuvių kapinėse.*

*Iš Jų šiandien mes semiamės stiprybės, išminties, kantrybės
ir begalinio tikėjimo kūrybinėmis savo tautos galiomis.*

*Linkime Jums ištvermės,
ryžto, o kiekvienam atskirai –
laimės ir sveikatos.*

*Pagarbiai,
Vilniaus istorinių kapinių draugijos „Rasos“ vardu –
pirmininkė Vida Girininkienė*

Antano Grincevičiaus nuotrauka

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS
KAPŲ PUOŠIMO DIENA, 1936

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
MEMORIAL DAY, 1936

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ DIREKTORIAI 1911 - 2011

Francis P. Bradchulis, 1911 - 1917
Matt. Damijonaitis, 1911 - 1914
Stanley Markūnas, 1911 - 1914
John Norwaish, 1911 - 1932
Joseph Smith, 1911 - 1914
Joseph Švedas - Schwitt, 1911 - 1914
Adam Tauras, 1911 - 1914
James Witty, 1911 - 1914
Steve Danta (Secretary), 1911 - 1920
Joseph Škutas, 1914 - 1968
Benjamin Lubinas, 1914 - 1932
Edward Chepulis, 1914 - 1937
Tadas Švorlis, 1914 - 1917
P. Jonaitis, 1914 - 1917
Anthony Astrauskas, 1914 - 1917
Paul B. Žekas, 1914 - 1916
Stanley Smardak, 1915 - 1920
Klemense Buožius, 1915 - 1925
Anthony Blinstrupas, 1919 - 1924

John Lipskis, 1919 - 1925
Kazimieras Brazgis, 1919 - 1922
Jozeph Skinderis, 1919 - 1920
Jozeph Danta, 1921 - 1934
Jozeph Zalatoris, 1921 - 1976
Alex Kaikaras, 1921 - 1922
Anton Tamkevičius, 1922 - 1968
Joseph Orentas, 1922 - 1932
Alfonsas Masiulis, 1922 - 1928
Matthew Lubinas, 1924 - 1941
Kazimieras Churas, 1925 - 1931
Kazimieras Kazlauskas, 1928 - 1934
Anton Knistauskas, 1928 - 1934
Anthony Bubinas, 1930 - 1945
Paul Daubaras, 1931 - 1973
Joseph Balchunas, 1931 - 1969
Gustas Rimkus, 1933 - 1973
Kazimieras Matekonis, 1934 - 1953
Kazimieras Stūparas, 1937 - 1950

*Paminklas Lietuvių Tautinių Kapinių steigėjams. Jame iškaltos visų buvusių bei esančių kapinių direktorių pavardės.
Monument for the founding organizations of Lithuanian National Cemetery with the names of trustees and directors engraved.*

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY DIRECTORS

1911 -2011

Xaveras Shaikus, 1943 - 1951
 Anton Narbutas, 1946 - 1957
 Karolis Aleksiusas, 1951 - 1968
 Martynas Gudelis, 1952 - 1979
 Povilas Milasevičius, 1954 - 1974
 Algirdas Mickevičius, 1957 - 1986
 John Jokubonis, 1968 - 1982
 Bruno Klemka, 1968 - 1973
 Xaveras Kaunas, 1969 - 1972
 Walter R. Slench, 1970 - 1981
 Matthew C. Batus, 1973 - 2001
 Peter G. Dapser, 1973 - 1997
 Alfred V. Dargis, 1973 - 1985
 Anthony J. Powell, 1973 - 1985
 Gerald Keller, 1975 - 1976
 Rev. Dr. Eugenijus Gerulis, 1976 - 1985
 Bruno Matelis, 1976 - 1994
 Julius R. Kuzas, 1979 - 2006
 Grožvydas J. Lazauskas, 1982 - 2003

Vyto Uznyis, 1982 - 1986
 Aldona Daukus, 1985 - 1987
 Wm. R. Sebastian, 1985 - 2004
 Emma A. Petraitis, 1985 - current
 Vytautas Z. Jankus 1987 - 1999
 Adolph Kudulis 1987 - 1988
 Hilde A. Kuzas, 1988 - current
 Rūta M. Simėnas, 1988 - current
 Vytautas Yotka, 1994 - 2010
 Anthony D. Simėnas, 1998 - current
 Ramūnas Buntinas, 1999 - current
 Arūnas Buntinas, 2001 - current
 Pamela A. Rice, 2003 - current
 Dovas Kiaupa, 2004 - current
 Paul Karlovics, 2006 - current
 Tauras Šmulkštys, 2010 - current

Lietuvių Tautinių Kapinių taryba. Current Board of Directors. From left to right, Arūnas Buntinas, President; Ramūnas Buntinas, Operating Committee Chairperson; Hilde A. Kuzas; Treasurer; Ruta Simėnas; Dennis Simėnas; Paul Karlovics; Tauras Smulkštys; Pamela Rice, secretary; Emma A. Petraitis, Vice-President; Dovas Kiaupa.

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

The notion of a Lithuanian cemetery belonging exclusively to the people arose early in the life of the Chicago Lithuanians, although practical steps began only in 1910 to implement the idea. The Lithuanian Sons Society first took the initiative. About the same time, other non-church freethinker (*laisvamaniai*) associations echoed the plan, including: Blessed Lithuania (*Palaimintos Lietuvos draugija*); Truth Lovers (*Teisybės Mylėtojų draugija*); Homeland Patriots (*Tėvynės Mylėtojų draugija*) chapter 1; Lithuanian National Alliance, chapter 36, and a dozen other organizations. Delegates met on February 2, 1911, to discuss details of land purchase and payment of dues. Soon on March 28, 1911, eleven society representatives signed a state-authorized charter. With this document in hand,

a seven-person Board of Trustees was formed on April 15, 1911. A search led to a purchase to a twenty-one acre tract of land in the Chicago suburb of Justice on January 1, 1912. Participating societies and individuals bought bonds to finance the mortgage.

Backed by such widespread support, the cemetery became a reality on Memorial Day, May 30, 1912, in the presence of a throng estimated at 6,000. Ceremonies included banner-wielding societies, processing to music provided by the "Lietuva" band of K.J. Filipavičius. The Chicago mayor sent an aide to give a short speech, offering typical praise for such type of community venture. F. P. Bradčiulis and K. Jurgelionis delivered Lithuanian talks, and the choir of Lithuanian Socialists chap-

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

ter 81 was singing then a national song "Lithuanian, my Homeland" by Vincas Kudirka (nowadays - Lithuanian national anthem), they also sang "La Marseillaise" which for many years is considered not only the national anthem of France but also a revolutionary song, and almost unimaginable thing happened for that time: this song was followed by the religious chant - "Dievas - mūsų gelbėtojas ir tvirtybė" (God is Our Savior and Strength).

The first humble grave at the Lithuanian National Cemetery was that of a 2 year old child. V. Zaleskis, the first manager of the cemetery has reburied his daughter from the Lithuanian Catholic Cemetery as by the strict rule of that time those non church goers were buried there behind the fence. In two years of its existence the cemetery was consecrated by bishop S. B. Mickevičius, a founder of Lithuanian National Catholic Church in the USA. A small wooden house served as the administrative office in 1913. The growth of the burial grounds is reflected in a larger, stone building erected in 1937, complete with a columbarium to house cremated remains, and equipped with microphones and speakers for memorial services. Earlier in 1934, forty more acres were added to the cemetery.

Each Memorial Day (once called Decoration Day) in May, large crowds gathered for programs of speech-making and hymn-singing. The several Lithuanian

war veterans posts traditionally participated. A list of these annual speakers includes figures known as atheists, leftists, or socialists, including dr. Jonas Šliūpas.

With the passing of time, originally an expression of independence if not ignorance for the Catholic Church, the leftist character of the institution mellowed. The cemetery gradually attracted a minority of churchgoers among its supporters who began making use of the burial facilities. A generation later with the new wave of the Lithuanian diaspora after World War Two the climate had radically evolved. The followers of the Lithuanian Evangelical Lutheran church started using these national premises. Famous Lithuanian writers, artists, musicians, politicians, community leaders have found their final rest at this cemetery.

As for some enchanted misunderstandings between the church goers and non-goers the following occurrence clearly shows that it belongs to the past. In 1995 the Lithuanian National Cemetery accepted a wayside cross, eighteen feet high, in a splendid ethnic motif - the design,

construction, and gift of Julius and Pranė Pakalka. Cast in steel weighing two tons, its ornamentation was hand-crafted in bronze. The inscription reads: "Remembering deportees to Siberia. More than 300,000 Lithuanians deported between 1941-1953.

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

Our suffering for God and Lithuania. Julius and Pranė Pakalka, 1994". Pakalka toiled two and a half years to complete the memorial. This "kopylstulpis" is intended to honor the more than 300,000 Lithuanian victims of Soviet oppression from 1940 to 1953 in a reign of deportation terror. Bishop Paulius Baltakis, O.F.M., solemnly blessed the huge shrine on June 12, 1995. The presence of a ranking clergyman that was unthinkable in 1912 was now inoffensive and quite acceptable. Nor was burial of Catholics in exclusively church cemeteries any longer the norm.

Lithuanian National Cemetery is proudly entering into its second centennial. Over many years of its existence it became a final place of eternal rest to over thirteen thousand people, who lived and strived, achieved and gained and as any human being had their moments of loss and suffering. This cemetery is a reflection of many

generations of Lithuanian Americans who contributed to the growth of their New Country, while maintaining love and respect to their motherland and to the Lithuanian spirit and traditions.

Honoring the veterans of war. Memorial Day, 2010.

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

Audrys Juozas Bačkis a Lithuanian Cardinal of the Roman Catholic Church was visiting Lithuanian National Cemetery in 1994. He currently serves as Archbishop of Vilnius, and was elevated to the cardinalate in 2001

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

į savas bažnytines ir tautines organizacijas, tuo tarpu Lietuvoje tik 1904 m. buvo panaikintas 40 metų užtrukęs lietuviškos spaudos draudimas.

Vis dėlto ne viskas buvo tik gražu ir paprasta pirmųjų emigrantų iš Lietuvos asmeniniuose gyvenimuose ir visuomenėje veikloje. Kas berašytų istoriją apie Amerikos lietuvius iki Pirmojo Pasaulinio Karo: ar kunigai katalikai (kun. A. Milukas, kun. William Wolkovich - Valkavičius), ar socialistai, laisvamaniai (dr. J. Šliūpas, S. Michelsonas, A. Ambrose), ar istorijos mokslų daktarai (dr. K. Jurgėla, dr. A. Eidintas ir kt.), ar buvęs litvakas D. Fainhauz - visi pastebi sunkias to meto socialines sąlygas ir visi pabrėžia, kad visuomeniniu atžvilgiu XIX a. pabaigos - XX a. pradžios JAV lietuvių istoriją tarsi kertinė aštri ašis perveria žiaurumo atvejus pasiekiantys konfliktai tarp įvairių tautybių žmonių etniškai mišrioje katalikų parapijose, taip pat - nenumaldomi barniai tarp kunigų ir parapijų komitetų bei įvairių pasaulietišκών organizacijų.

Dauguma iš kelių šimtų tūkstančių iki Pirmojo Pasaulinio Karo į JAV atvykusių lietuvių buvo katalikai. Naujajame krašte jie ir būrėsi pirmiausiai kaip tikėjimo, o ne tautos(!) broliai, steigė savo lietuviškas parapijas: kad galėtų mels-

Iki 1911 m. kovo 28 dienos, kai Illinois valstija išdavė Lietuvių Tautinių Kapinių įsteigimo dokumentą, mūsų tautiečiai JAV jau buvo nuėję ilgą kelią, spėję susigaudyti daugelyje savo tarpusavio lietuviškw reikalų ir jau žinoję, kaip juos tvarkyti Naujajame Pasaulyje.

Visi daugiau nei 13 tūkstančių šiose istorinėse kapinėse atgulusių lietuvių ir jų artimųjų yra suregistruoti didelėse knygose ir kartotekose, kurios yra saugomos kapinių raštinėje. Visų vardų šioje jubiliejinėje knygelėje net išvardinti būtų neįmanoma. Savo asmenybes, savo šeimas, lietuvišką visuomenę, Jungtines Amerikos Valstijas, o iš tolo - ir savo tėvynę Lietuvą bei lietuviybę Amerikoje įvairiai kūrė ir puoselėjo tiek daug šiose kapinėse amžinąjį poilsį suradusių įžymių žmonių ir visai paprastų, eilinių asmenybių. Tegaubia jų ramybę visų mūsų, gyvųjų, gili pagarba.

Lietuvių Tautinių Kapinių istorija siekia laikus iki Pirmojo Pasaulinio Karo išvakarių. Tuo metu dar nebuvo atkurtas Lietuvos valstybingumas, mūsų atbundanti tėvynė tebetūnojo po carinės Rusijos priespauda. Laisva JAV lietuvių visuomenė tautiniu atžvilgiu buvo gerokai toliau pažengusi už savo tėvyninius gimtineje. Čia niekas nevaržė nei lietuviško žodžio, nei minties, nei spaudos. Amerikos lietuviai XIX a. pabaigoje - XX a. pradžioje spausdino knygas, laikraščius, įvairius periodinius leidinius, kontrabandos būdu siuntė juos į Lietuvą, kurioje visa tai buvo uždrausta. Daugelis Amerikos lietuvių patys mokėsi ir savo vaikus leido į amerikiečių bei lietuviškas mokyklas, laisvai būrėsi

Administratorius Saulius B. Balsys dirba Lietuvių Tautinėse Kapinėse nuo 1983 metų. Kol kas nė vienas iš 9 per 100 metų, kaip anksčiau sakydavo "užveizdų", jose nėra išdirbęs ilgiau. Šioje nuotraukje Saulius B. Balsys - kapinių raštinėje. Nemažai žmonių JAV domisi savo geneologija ir ieško protėvių kapų. Kruopščiai surašytos knygos daugeliui padeda rasti savo šeimos ir giminės šaknis.

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

tis ir bent prieš šv. Velykas kunigui išsipažinti lietuviškai, kitaip pagal tuo metu vyravusią galvosėną - mirtina nuodėmė. Savo sunkiai uždirbtus pinigus žmonės dosniai aukėjo lietuviškų parapijų steigimui, savų bažnyčių statybai.

Užtruko ne vienas dešimtmetis, kol pirmieji atvykėliai iš Lietuvos per didelius nesusipratimus ir dažną nusivylimą savo patirtimi suvokė 1884 m. Baltimorėje į suvažiavimą susirinkusių JAV Romos Katalikų Bažnyčios vyskupų sprendimą, pagal kurį visų katalikų parapijų pastatai ir turtas teritoriniu principu priklauso vyskupijoms, o ne pačioms parapijoms, ir kad kunigą - kleboną bet kurią parapiją administruoti renkasi ne parapijiečiai, o jį patvirtina ir paskiria vyskupas. Šis nutarimas galioja iki šių laikų ir šiandien mažai ką bestebina, bet anais laikais į jo pasekmes kartais būdavo reaguojama gana karštai.

Statistinis XIX a. pabaigoje į JAV atvykęs lietuvis buvo valstietis, neseniai buvusio baudžiauninko sūnus, naujame krašte tapęs darbininku. Vieni tokiais vargšais, beraščiais ir pasilikdavo, kiti ėmė šviestis, bendravo jau nebe "sodžiuje", o "pasaulyje". Tas pasaulis buvo labai gyvybingas, viskas aplink ryžtingai keitėsi, vystėsi technologija, industrija. Keitėsi ir žmonių mąstysena, socialiniai santykiai, tuo pačiu įvairiose šalyse kilo tautinio atgimimo bangos, o joms kylant - aštrėjo santykiai tarp įvairių tautybių žmonių.

Nenuostabu, kad daugeliui senąjį kraštą palikusių lietuvių kildavo klausimų: "Kaip čia yra, kad aš aukuju savo sunkiai uždirbtus pinigus, visi kartu steigiamo ir statomo lietuvišką bažnyčią, o ji, pasirodo, yra ne mūsų, bet to vyskupo airio arba lenko nuosavybė? "Airis" man nemalonas, nemielas, nes darbe tie airiai iš manęs tyčiojasi ir muša, nustumia, apgauna, o lenkas išmeta iš mūsų bendros bažnyčios, jei aš joje kalbu lietuviškai... Pasirodo, apgavo mane ir tas mūsų iš pradžių atrodęs toks mielas lietuvis kunigėlis. Viską, ką mes jam suaukojome, jis atidavė airių vyskupui, nežinia, ką dar pats sau pasiliko, nes nenori atsiskaityti ir mums nieko nepasiaiškina..."

Panašiais svarstymais XIX - XX a.a. sandūros laikų buvo užimta ne vieno eilinio JAV kataliko, nebūtinai lietuvių, galva, apie tai žmonės kalbėjosi šeimose, salionuose, parapijų salėse. Žiaurumą siekiančius konfliktus XIX a. pabaigos tautiškai mišrioje Amerikos katalikų parapijose detalčiai išstudijavo ir aprašė daugiatomiame leidinyje "Lithuanian Religious Life in America" (Lietuvių religinis gyvenimas Amerikoje) kun. William Wolkovich - Valkavičius. Katalikai airiai gynėsi nuo katalikų lenkų, lenkai - nuo airių ir vokiečių, ir lietuvių, o lietuviai - nuo visų aukščiau minėtų, nes jų buvo mažesnis skaičius.

Mėgindami pailiustruoti to laikmečio nuotaikas, pateikiame tik vieną tuo metu JAV plačiai pagarsėjusį ir daugelio istorikų minimą religinio-tautinio fanatizmo pavyzdį. 1890 m. Plymouth mieste, Pennsylvania valstijoje, Jono Kudirkos šeima per kelias dienas iš eilės patyrė baisią netektį: vienas po kito mirė jų kūdikiai - dukrelės Elzytė ir Magdutė. Kūneliai buvo pašarvoti. Gedintys tėvai nesuskubo jų palaidoti iki tos pačios savaitės penktadienio. Pagal anų laikų mentalitetą mišri

**Šiame ir kai kuriuose kituose puslapiuose - XIXa. gimusių lietuvių veidai, kurie šiandien iš fotografijų žvelgia nuo paminklų Lietuvių Tautinėse Kapinėse.*

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

lenkų-lietuvių katalikų bažnyčia už tokią tėvų nuodėmę atsisakė suteikti liturgines apeigas. Laidotuvės turėjo būti privačios. Tačiau gedulingą laidotuvių procesiją parapijai priklausančiose kapinėse pasitiko ginkluota tai pačiai parapijai priklausiusių religinių-tautinių fanatikų gauja. 1890 m. sausio 21 d. Scranton Republican rašė: "Buvo panaudoti pistoletai, akmenys ir lazdos. Trisdešimt vyrų gulėjo sužeisti, žemė prie kapo duobės buvo persunkusi krauju. Karstai išversti, o negyvų kūdikių kūnai iš jų išmesti. Pagaliau "Polanderius" (lenkus) numalšino juos apsupusi policija ir žmonės. Anthony Alorace ir Joseph Luwich buvo sužaloti mirtinai. Rytojaus dieną J. Kudirka su grupele lietuvių sugrįžo į kapines, mėgindamas palaidoti savo dukreles, deja, prie užrakintų vartų vėl budėjo ginkluoti lenkai. Nepadėjo net vyskupo įsikišimas. Konfliktas pagaliau buvo išspręstas JAV teisme. Vandalai buvo nubausti.

Karštesnių ar šaltesnių konfliktų tais laikais pavykdavo išvengti retai kuriai tautiškai mišriai parapijai. Vien dėl to, kad kunigas pasakydavo pamokslą kuria nors viena kalba, o ne kita, kildavo protestai, muštynės, net ginkluotos riaušės, susišaudymai. Yra atvejų, kai žūdavo arba fiziškai nukentėdavo ir kunigas, ir parapijiečiai. Dėl žmonių nesantaikos tautiškai mišrios parapijos gana greitai išnyko. Lietuviams tai kaip taisyklė baigdavosi tuo, kad bendromis lėšomis

ir pastangomis steigtą parapiją ir statytą bažnyčią perimdavo skaitlingesni kitataučiai, o lietuviai iš naujo telkdavosi steigti naujas lietuviškas Romos katalikų parapijas ir statyti naujas bažnyčias.

Ilgametis pirmosios lietuviškos šv. Jurgio parapijos JAV, Shenandoah, klebonas prelatas Juozas Karalius viename 1974 m. filmuotame interviu yra pastebėjęs, kad visas lietuviškas parapijas JAV (o jų yra buvę apie pusantro šimto) yra suorganizavę ir įsteigę ne vyskupai, ne kunigai, o patys žmonės. Vis dėlto, netgi savo pačių įsteigtose parapijose dažnai nebuvo apsieinama be konfliktų.

1899 m. Amerikos lietuvių kolonijose plačiai pagarsėjo tuo metu vienintelės Chicagoje lietuviškos šv. Jurgio katalikų parapijos klebono Mateušo Kraučiuono teismo byla prieš laikraščio "Lietuva" leidėją Antaną Olševskį (Olšauskas) bei šio laikraščio redaktorių Juozą Adomaitį - Šerną. Visa byla buvo protokoliškai aprašyta 585 puslapių knygoje "Istorija Chicagos lietuvių" (išleista 1900 m.). Ši istorija arba jos pagarsinimas pagyveno ano meto lietuvių visuomeninį gyvenimą, paskatino daugelio tautinių organizacijų užsimezgimą, šią istoriją ligšiol prisimena ir atpasakoja visi, kas bekalbėtų ar berašytų apie Lietuvį Tautinių Kapinių atsiradimą.

Chicagos šv. Jurgio bažnyčios parapijiečiai

K. N. MATEUŠAS KRAUČIUONAS.

A. OLŠEVSKIS, "LIETUVOS" išleistojas.

ŠERNAS, "LIETUVOS" Redaktorius.

ISTORIJA

CHICAGOS LIETUVIŲ, JŲ PARAPIJŲ

IR

KN. KRAUČIUONO PROVA SU LAIKRAŠČIU "LIETUVA",
buvusi Balandžio mėnesyje, 1899.

CHICAGO, ILL.
Spauda "Lietuvos", 924 33rd St.
1900.

1900 m. išleistos 585 psl. knygos titulinis puslapis; joje trumpai pateikiami to meto statistiniai duomenys, apžvelgiama 1880 - 1900 m.m. Chicagos lietuvių istorija; šv. Jurgio parapijos steigimas. Daugiausiai dėmesio knygoje yra skiriama konfliktų tarp laikraščio "Lietuva" leidėjo A. Olševskio ir kun. M. Kraučiuono aprašymui, pateikiami detalūs teismo bylos protokolai.

Dešinėje - 1899 m. pagarsėjusios lietuviškos teismo bylos Chicagoje dalyvių graviūros: kun. Mateušas Kraučiuonas, Antanas Olševskis ir Juozas Adomaitis - Šernas.

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

„Lietuva“ – liberalios krypties JAV lietuvių laikraštis, ėjęs nuo 1892 iki 1920 m.

keletą metų iš eilės reikalavo iš savo klebono kun. M. Kraučiuo detalios finansinės ataskaitos apie parapijos reikalus ir apie tai, kaip klebonas panaudoja jų suaukottus pinigus. Parapijos komiteto paskaičiavimai neatitiko kunigo pateikiamiems bendriems skaičiams. Žmonės įtarė, kad klebonas buvo iššvaistęs daugiatiūkstantines sumas ir meluoja, teigdamas, kad parapija neturi skolų. Chicagos miesto administracijos knygoje aktyvieji lietuviai aptiko įrašus, kad parapija yra įsiskolinusi net \$15 tūkst. (tais laikais - dižiulė suma). Kilo skandalas, tačiau klebonas ir toliau ignoravo padėtį tiriančius parapijiečius, sudarė naują komitetą iš sau palankių asmenų ir toliau rinko iš žmonių pinigus skoloms padengti (kun. M. Kraučiuo teigimu, tuo metu šv. Jurgio parapijai priklausė apie 4 tūkst. lietuvių).

Faktus apie parapijos skolas paviešino nepriklausomas laikraštis „Lietuva“. Išižeidęs kun. M. Kraučiuonas bažnyčioje iš sakyklos laikraščio leidėją A. Olševskį ir žurnalistą J. Adomaitį - Šerną apšaukė bedieviais ir kreipėsi į policiją. Laikraštininkai buvo suimti „už šmeižtą“ ir iki teismo pasodinti į kalėjimą; vėliau už piniginių užstatą - paleisti. Prisiekusiųjų teisme, kuriame liudijo daugybė lietuvių, kunigas bylą pralaimėjo.

Kai šiandien vartai kietuose viršeliuose įrištos istorinės knygos puslapius ir skaitai apie daugiau nei prieš 100-metį Chicagoje vykusios lietuviškos bylos protokolą, dėmesį patraukia to meto paprastų lietuvių kalbėsena (dauguma liudininkų kalbėjo tik lietuviškai), jų parodymai, argumentavimas. Teisme iš anglų į lietuvių kalbą ir atvirkščiai vertėju buvo vienas iš tada dar būsimųjų Lietuvių Tautinių Kapinių steigėjų, tuo metu dar ne advokatas, bet teismo darbuotojas F. P. Bradchulis. Knygos pabaigoje randi šioje byloje dalyvavusio amerikiečio advokato W. S. Elliott, Jr. pasakytą kalbą prisiekusiesiems, kurioje jis citavo Illinois Valstijos Konstituciją. Daugelis lietuvių tuo metu gal pirmąsyk gyvenime gimtąja kalba perskaitė jiems suprantamai surašytus Amerikos demokratijos principus, kurių nei to meto Lietuvoje, nei tarp Amerikos lietuvių jiems dar nebuvo tekę girdėti (cit. iš 1900 m. išleistos knygos „Istorija Chicago Lietuvių“, 509 psl., kalba netaisyta):

Lietuvių Tautinėse Kapinėse visuomenės lėšomis pastatytas paminklas Juozui Adomaičiui - Šernui (1859.VIII.7. - 1922.VIII.5). Žymus lietuvių aušrininkas, varpininkas, dr. J. Basanavičiaus, V. Kudirkos, Dr. J. Šliūpo bendražygis, rašytojas, publicistas, švietėjas. Carinės rusų valdžios persekiojamas nuo 1985 m. gyveno ir dirbo JAV. Redagavo laikraščius „Lietuva“, „Tėvyne“, rašė mokslo populiarinimo veikalus, leido knygas, kurios spaudos draudimo laikais kasmet pasiekdavo Lietuvą.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ STEIGIMO ISTORIJA

DR. JONAS ŠLIŪPAS.
LIETUVIŲ TAUTOS ŽADINTOJAS IR
KOVOTOJAS UŽ JOS LAISVĘ.
GIMĖ 1861 III. 10 RAKANDŽIUOSE.
MIRĖ 1944. XI. 6 BERLYNE

“Joks įstatymas, siaurinantis tiesą liuosos kalbos, niekada neturi būti įvestas... Liuosos išpažinimas ir vartojimas religiško tikėjimo ir dievmaldystės, be skirtumo, turi būti gvarantuotas ant visados; ir jokiai ypatai neturi būti užginta jokia - civiliška nė politiška tiesa... Jokia ypata neturi būti reikalaujama šelpti ar lankyti kokius nors kunigus ar maldos vietas priešais jos norą, nė turi būti duota jokia pirmysta įstatymiškai kokiai nors religijai, kokio nebūk užvadavimo ar būdo jos dievmaldystos. Kiekviena ypata gali liuosai kalbėti, rašyti ir spausdinti apie viską, būdama atsakanti už išnaudojimą tos liuosybės. Ir visose provose už apšmeižą, kaip civiliškose taip ir kriminališkose, teisybė, kada esti grasinta su gerais motyvais ir teisingais siekiais, tur būti užtenkančiu išsiteisinimu.”

Atvykę į naująjį kraštą, lietuviai ėmė gana greitai organizuotis. Norą būti kartu diktavo pati gyvenimo tikrovė. Nelaimės ar bėdos atveju visada geriau glaus-tis prie panašaus likimo žmonių. Todėl ir pirmosios lietuviškos organizacijos buvo paprastos pašalpinės draugijos (tuo metu gražiai vadintos “draugystėmis”). Jos buvo reikalingos ligos, mirties ar kito nelaimingo atsitikimo atveju, kad ištikus negandai, šeima gautų

Ivairių draugijų nariai į savo susirinkimus, šventes arba bendrus suvažiavimus eidavo prisisekę draugijų pažymintį kaspiną; antroji kaspino pusė - juodos spalvos, ji būdavo atsukama, laidojant mirusį draugijos narį.

Kairėje - paminklas dr. Jonui Šliūpai Lietuvių Tautinėse Kapinėse. Dr. Jonas Šliūpas - gydytojas, aušrininkas, visuomenės veikėjas, nepalaužiamas kovotojas už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, švietėjas, publicistas, lietuviškos spaudos ir lietuviškų organizacijų puoselėtojas, laisvamanis, politikas. Už lietuvišką spaudą ir politines pažiūras carinės Rusijos žandarų persekiojamas 1884 m. atvyko į JAV; padėjo lietuviams telktis į savo parapijas, tautiškas draugijas, 1886 m. įvairias draugijas apjungė į Susivienijimą Lietuvių Amerikoje; savo ilgaamžės veiklos platumu ir svarba Lietuvos istorijoje stovi šalia savo artimų bendražygių dr. V. Kudirkos, dr. J. Basanavičiaus, kun. a.J. Tumo - Vaižganto ir kt.

TAUTINĖS DRAUGIJOS

šiokią tokią materialinę ir žmogiškąją paramą.

Pirmųjų pašalpinių draugijų ar klubų nariai mokėdavo po 3 dolerius metinį mokestį. Susirgęs draugijos narys gaudavo 5 dolerių per savaitę paramą. Draugijos nariui mirus, kiekvienas gyvas narys sumokėdavo dar po dolerį, ši suma būdavo įteikiama mirusiojo našlei ar artimiesiems. Kai kurios draugijos nelaimės ištiktam nariui ar jo šeimai sušelpė iš savo išdo papildomai sumokėdavo iki 350 dolerių. Pirmosios pašalpinės draugijos kūrėsi vien prie parapijų, tačiau pasaulyje kylant tautinių atgimimų bangai, prasilavinę ir apsišvietę žmonės ėmė domėtis bei rūpintis ir kitais - socialiais, tautiniais - lietuviybės reikalais, tautiniais papročiais, kultūra, lietuviška spauda. Jie ėmė statyti lietuviškus spektaklius, rengė koncertus, suaktyvėjo ir įvairių socialinių teisių siekiantis visuomeninis gyvenimas. Viena po kitos steigėsi ne vien bažnytinės pašalpinės, bet ir kultūrinės, savišvietos draugijos, klubai. Ilgainiui tos draugijos virto visuomeninio gyvenimo ląstelėmis, varomąja jėga.

1900 m. A. Olševskio išleistoje knygos "Istorija Chicago Lietuvių" (J. Adomaičio- Šerno duomenimis) rašoma, kad Chicagoje 1899 m. veikė 39 įvairios lietuviškos draugijos. 1936 m. išleistame jubiliejiname "Susivienijimas Lietuvių Amerikoje" leidinyje (N.Y) teigiama, kad 1910 m. Chicagoje didžiajame SLA parade ir 25-ajame Seime dalyvavo apie 6 tūkstančiai žmonių. Chicago statistis-

Simbolinis paminklas tautinės minties žadintojui, varpininkui, Lietuvos himno autoriui Vincui Kudirkai Lietuvių Tautinėse Kapinėse. Pats V. Kudirka JAV niekada nesilankė ir kitus ragino pasilikti Lietuvoje.

1886 m. laisvamanis dr. J. Šliūpas įkūrė įvairių lietuviškų draugijų Susivienijimą Lietuvių Amerikoje. Už poros metų jame daugumą paėmus Romos katalikams, laisvamaniai iš jo buvo išmesti ir susivienijimas buvo pavadintas katalikišku. Laisvamaniai iš naujo susibūrė į pirminį Susivienijimą Lietuvių Amerikoje. 1910 m. šio SLA parade, kurio metu buvo siekiama pagarsinti lietuvių vardą Chicagoje, dalyvavo apie 6 tūkst. tautiečių; SLA pasiekė, kad JAV imigracinės tarnybos lietuvius įvardintų lietuviais, o ne lenkais arba rusais, 1905 m. revoliucijos Lietuvoje metu SLA nariai siuntė paramą, ypatingai tiems, kurie buvo atsidūrę Rusijos kalėjimuose ir tremtyje; I Pas. K. metu SLA šelpė nukentėjusius tėvynėje ir rėmė atgimstančios Lietuvos politiką; 1920 m. SLA surinko milijoną JAV piliečių parašų, reikalaujant, kad Amerika pripažintų Lietuvos nepriklausomybę; po II Pas. K. SLA vadovybė išreikalavo iš JAV Kongreso palankaus lietuviams imigracijos įstatymo įgyvendinimą, tuo būdu į JAV buvo išleista per 35 tūkst. tremtinių iš DP stovyklų Vokietijoje; SLA dalyvavo BALF veikloje; jaunimo švietimo ir kt. darbuose. Nuotr.: 1930 m. SLA suvažiavimas Chicagoje..

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ STEIGIMO ISTORIJA

tika tuo tarpu skelbė, kad per penkerius metus (1905-10 m.m.) iš lietuvių tėvų mieste gimė 9,052 kūdikiai. Tikslų skaičių, kiek iš tikrųjų tuo metu Chicagoje gyveno lietuvių, niekas nežino, nes XIX a. JAV imigracinės tarnybos visus atvykstančius lietuvius registruodavo kaip rusus arba lenkus. Oficialūs JAV Imigracijos biuro duomenys apie atvykstančius lietuvius atsirado tik po 1899 m., kai lietuviams imigracijos sąrašuose buvo įvesta atskira rubrika.

Chicagos lietuvis Aleksas Ambrose JAV ekonominės depresijos metu buvo pakviestas atlikti sociologinius tyrimus Chicagos miestui ir University of Chicago, surinkti medžiagą ir aprašyti, ką lietuviai yra davę JAV. A. Ambrose (palaidotas Lietuvių Tautinėse Kapinėse) keletą metų turėjo progą lankytis miesto valdžios įstaigose, rinkti duomenis. Ilgainiui jis parašė ir išleido knygą "Chicagos Lietuvių Istorija" (664 psl., 1967 m.). Jo pateikiamais duomenimis, pagal oficialius 1909 m. įrašus Lietuvių Tautinių Kapinių įsteigimo išvakarėse Chicagoje veikė gana įspūdingas kiekis lietuviškų organizacijų bei lietuviams priklausančių verslų: 227 prekybininkai, 163 tavernos, 107 draugijos, 74 maisto (valgomųjų daiktų) parduotuvės, 33 kirpyklos, 18 drabužių valyklų ir siuvyklų, 12 pienininkų, 11 rūbų

DRAUGIJOS PRISIDEJUSIOS PRIE ŠIŲ KAPINIŲ ĮSTEIGIMO

SPONSORING ORGANIZATIONS

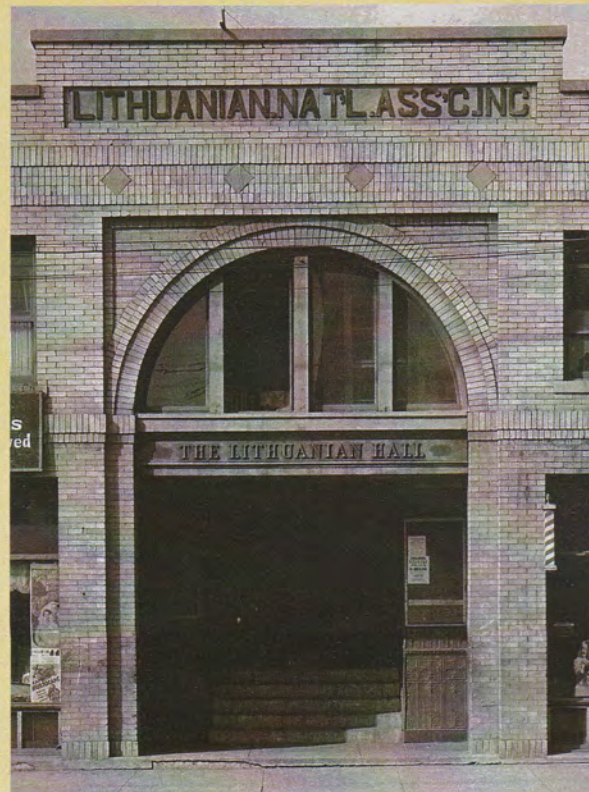
LIUOSYBĖS DRAUGIJA
SUNŲ LIETUVOS DRAUGIJA
SIMANO DAUKANTO DRAUGIJA
LIETUVOS MYLETOJŲ DRAUGIJA
SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJ 36-TA KUOPA
VIENYBĖS DRAUGIJA
TEISYBĖS MYLETOJŲ DRAUGIJA
SUNŲ LIETUVOS DRAUGIJA VAKARUOSE
MEILĖ LIETUVIŲ AMERIKOJ
JAUNŲ LIETUVIŲ AMERIKOJ PASILINKSMINIMO KLUBAS
PALAIMINTOS LIETUVOS DRAUGIJA
TĖVYNĖS MYLETOJŲ NO. 1
SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ KLERKŲ
LIETUVIŲ PASELPINTS KLUBAS
D. L. KUNIGAISKIO GEDIMINO NO. 1
LIETUVIŲ LAISVAMANIŲ 3-GIA KUOPA
LIETUVIŲ DARBININKŲ SĄJUNGA
TĖVYNĖS MYLETOJŲ NO. 2
LIETUVIŲ JAUNIKAIČIŲ DAINOS MYLETOJŲ
SVENTO PETRO DRAUGIJA NO. 1
JAUNŲ LIETUVIŲ AMERIKOJ TAUTISKAS KLUBAS

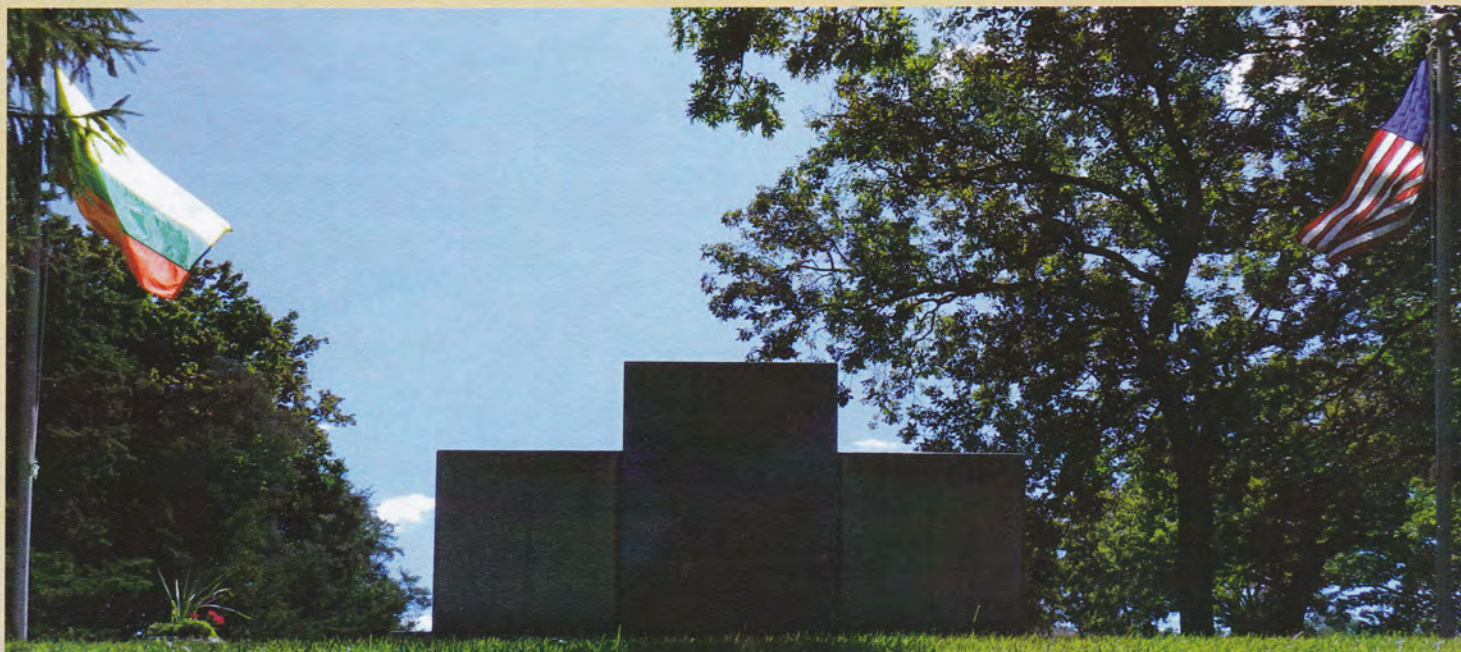
TAUTINĖS DRAUGIJOS

krautuvių, 9 batsiuviai (kurpiai), 9 spaustuvės, 9 fotografijos salonai, 8 nekilnojamo turto agentūros, 7 kepyklos, 6 graboriai, 6 kraustymo bendrovės, 6 anglių išvežiotojai, 6 cigarų ir saldainių parduotuvės, 5 vaistinės, 4 juvelyrų (auksinių daiktų kromas), 3 baldų parduotuvės, 3 muzikos instrumentų pardavėjai, 3 pirtys, 2 bankai, 2 moteriškų rūbų krautuvės, 1 akušerė, 1 ūkinių prekių parduotuvė (geležies krautuvė), 1 arklių samdymo bendrovė, 1 dailidė, 1 politinis klubas ir tik apie 40 lietuvių turėjo savo nuosavus mūrinius nuo 2 iki 3 aukštų namus.

Simboliniame Lietuvių Tautinių Kapinių paminkle iškalti visų jas įsteigusių organizacijų pavadinimai.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ STEIGIMO ISTORIJA

1911 m. Lietuvių Tautinių Kapinių steigimu Chicagoje susirūpino šios lietuvių draugijos:

“Lietuvos Sūnų Draugija”
“Palaimintos Lietuvos Draugija”
“Liuosybės draugija”
“Simano Daukanto Draugija”
“Lietuvos Mylėtojų Draugija”
“Teisybės Mylėtojų Draugija”
“Tėvynės Mylėtojų Draugystė”
“Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 36-oji kuopa”
“Jaunų Amerikos Lietuvių Pašalpinis Klubas”
“Susivienijimas Lietuvių Klerkų”
“Lietuvių Laisvamanių Draugija”
“Lietuvių Darbininkų Sąjunga”
“Šv. Petro Draugija”
“Lietuvių Jaunikaičių Dainos Mylėtojų Draugija”.

Apie kai kurias seniai išnykusias lietuviškas draugas šiandien gana sunku rasti išsamesnės informacijos. Buvo įprasta, kad draugijos vienydavosi į didesnius junginius - klubus. Pavyzdžiui, ilgainiui “Lietuvių Keistučio Pašalpinis Klubas” priklausė Lietuvių Tautinių Kapinių steigėjų sąrašą randama “Draugystė Sūnų Lietuvos”, “Tėvynės Mylėtojų Draugija”, “Darbininkų Sąjunga”, ir kt. 1919 m. šiam klubui priklausę draugijos organizavo lėšų rinkimą “Dramos tėvo” Br. Vargšo paminklui pastatyti, 1921 m. siuntė aukas badaujančiai Rusijai, prezidento A.Stulginskio vardu pasiuntė 7,600 auksinių Lietuvos iždui, parėmė rašytoją Dėdę Šerną, paminklo Žemaitėi (Marijampolėje) statybą, protestavo dėl JAV valdžios imigracinių įstatymų, rėmė tekstilės streikininkus, protestavo dėl 1926 m. karinio perversmo Lietuvoje ir dėl Seimo paleidi-

TAUTINĖS DRAUGIJOS

mo, o didžiosios depresijos laikais JAV šelpė lietuvius bedarbius, vėliau rėmė Dariaus ir Girėno skrydį, aukojo jų žygdarbiui atminti paminklo Marquette Parke fondui.

“Palaimintos Lietuvos Draugija” įsteigta 1906 m. Sergantieji nariai gaudavo 5 dolerius per savaitę. Nariui mirus, jo šeimai buvo išmokami 300 dolerių. Draugija aukojo nukentėjusiems lietuviams I-ajame Pasauliniame Kare, palaikytas viešas lietuviškas knygynas, paremtas laikraštis “Naujienos”, skirta beprocentinė paskola studentams medikams, surengta protesto demonstracija prieš lenkus dėl Viniaus krašto užgrobimo, paremtas Lietuvos gynimo komitetas, nupirkta Lietuviškos Auditorijos bonų už 1 tūkst. dolerių. Draugija buvo griežtai vyriška, nuo 1935 m. į ją priimamos ir moterys.

“Liuosybės Draugystė” įsteigta 1897 m. savo susirinkime National salėje 1901.5.26 iškilmingai išvyniojo ir išskleidė tautinę vėliavą (trispalvės tuomet dar nebuvo); kalbėjo dr. J.Šliūpas, buvo programa, deklamacijos, dainos ir muzika.

“Simano Daukanto Draugija” buvo įsteigta 1893 m. Jos įstatuose keliama šie aukšti tikslai: skelbti mokslą tarp lietuvių, tobulinti lietuvišką kalbą, platinti jos literatūrą, įsteigti ir išlaikyti knygyną, rengti spektaklius, susirinkimus, paskaitas, dalyvauti JAV politiniame gyvenime; rinkti eksponatus lietuviškam muziejui, šelpiti aukštesnio mokslo siekiančius

PRANCISKUS
BARTULIS
1860 — 1939

AGOTA BARTULIS
WAICIK AUSKIENE
1881 — 1959

BARTULIS

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

draugijos narius. Ne visi šie tikslai buvo pasiekti, bet draugija buvo įsteigusi pirmąją Čikagoje lietuvišką bibliotekėlę ir skaityklą, rengė spektaklius.

“Teisybės Mylėtojų Draugystė” įsteigta 1897 m. ir gyvavo iki 1963 m. Jos lėšomis buvo leidžiamos knygos, išlaikoma periodinė spauda, 1899 m. buvo aukota Lietuvos skyriui Pasaulinėje Parodoje Paryžiuje, nupirkti sklypai Lietuvių Tautinėse Kapinėse, vėliau kapinėms paaugotos tūkstantinės sumos; sušelpiti lietuviai, nukentėję I-ajame Pasauliniame Kare, didelėmis sumomis prisidėta, statant Lietuvių Auditoriją Bridgeporte. Įgainiui į šią draugiją įsijungė ir kitos Čikagos lietuvių draugijos bei klubai.

“Tėvynės Mylėtojų Draugija” įsteigta 1908m. Įstatuose rašoma: “ši konstitucija pagal norą didžiumos narių gali būti pertaisoma syki į metus, bet jokių būdu negali būti kreipiama iš tautiškos į tikėjimišką draugystę.”

“Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 36-oji kuopa” įsikūrė 1900 m., 1916 m. kuopa turėjo 190 narių. Auکوjo prieglaudos namams, muzikos reikalams per Miką Petrauską, tautos namams Vilniuje, į Lietuvių neprigulmingą fondą.

Lietuvių Tautinių Kapinių Steigėjų paminkle įrašytos ir kitos lietuviškos draugijos bei klubai, kurie iškart prisijungė prie šių kapinių steigimo:

“Vienybės Draugija”

“Sūnų Lietuvos Draugija Vakaruose”

“Meilė Lietuvių Amerikoje”

“Jaunų Lietuvių Amerikoje Pasilinksminimo Klubas”

“L. D. Kunigaikščio Gedimino Nr.1 Draugija”

“Lietuvių Laisvamanių 3-čia Kuopa”

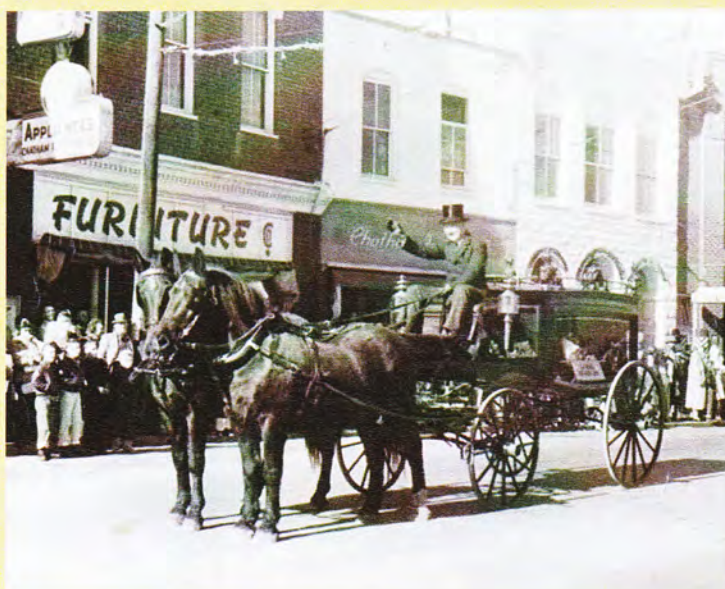
“Tėvynės Mylėtojų Draugija Nr.2”

“Jaunų Lietuvių Amerikoje Tautiškas Klubas”

1911 m. vasario 19 d. Čikagos Bridžporto rajone, 3251 Illinois Ct. Juozo Ridiko saliuono svetainėje šalia laikraščio “Lietuva” redakcijos pastato susirinko keturiolikos lietuviškų draugijų

įgaliotieji delegatai ir be jokių svarstymų vienbalsiai nutarė įsteigti “Lietuviškas Tautiškas Kapines” (Lithuanian National Cemetery). Kaip rašoma susirinkimo protokole: “Reikalingumą neprigulmingų kapinių delegatai vienbalsiai pripažino neatidedamu reikalu”.

Būtinybę steigti “Lietuvių Tautines Kapines” padiktavo pats prieš 100-metį viręs Čikagos lietuvių visuomeninis gyvenimas, kupinas ir taurių siekių: tolerancijos, šviesos, bendruomeniškumo, socialinės lygybės, kūrybiškumo, o tuo pačiu ir lydimas nesusipratimų, konfliktų, nepatogios to laikmečio buities, sunkaus darbo, įvairių kartelių, asmenybės atmetimo už pažiūras, tikėjimą ar įsitikinimus, tautybę, priklausymą vienai ar kitai organizacijai. Tokia buvo kuriančioji ir griaušančioji XIX a. pabaigos - XX a. pradžios Vakarų Pasaulio dvasia, sukėlusi Pirmąjį Pasaulinį Karą, o tuo pačiu pažadinusi tautų apsisprendimo teisę, Europoje paskatinusi tautinių valstybių atsiradimą, o Amerikoje - daugybės socialinių, religinių, rasinių, etninių konfliktų sprendimą.

Žodis “tautinės” tais laikais reiškė ne vien, kad tai yra “lietuvių”. Nemažai daliai lietuvių “tautinės” reiškė, kad tai yra jų, nepriklaus-

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

somos, kad jie patys yra to steigėjai ir šeimininkai. Čia goje tuo metu jau keleri metai veikė lietuviškos šv. Kazimiero lietuvių kapinės (įsteigtos 1903 m.). Kas atsitiko, kad tame pačiame mieste prireikė kitų lietuviškų kapinių?

1936 m. išleistoje Lietuvių Tautinių Kapinių 25-čio knygoje, prisimenami steigimo laikai: "Apie kapinių reikalą kalbėta saliūnuose. Lauryno Ažuko saliūne graborius Povilas Mažeika pasiskundęs, kad turįs nabašninką, bet nežinąs, kur jį dėti, nes džekonas Kraučiuonas už kokius ten negyvėlio griekus nepriimąs jo kūno į šv. Kazimiero kapines... Tame pasikalbėjime tarp kitų buvo ... veiklūs tautiškų draugijų nariai..." Netrukus "Lietuvos Sūnų Draugystėje (įsteigtoje dr. Jono Šliūpo), "Simano Daukanto Draugijoje" ir kitose kilo svarstymai dėl Tautinių Kapinių steigimo.

Akivaizdu ir visiškai suprantama, kad kai kurie katalikų kunigai, matydami nuo parapijų atskylančius ir į savo pasaulietiškas draugijas besiburiančius žmones, buvo susirūpinę ir jautė šventą pareigą kovoti su tokiais reiškiniiais. 1908 m. JAV Lietuvių katalikų kunigai paskelbė rezoliuciją, draudžiančią katalikiškoms draugijoms jungtis su laisvamanių draugijomis. Taip pat buvo draudžiama parapijiečiams priklausyti bet kuriai iš tokių draugijų. O laisvamaniškomis buvo laikomos visos tos draugijos, kurios yra įsisteigę ir gyvuoja ne parapijos ribose ir savo įstatuose neturi vieno esminio punkto: nariai privalo kartą per metus eiti velykinės išpažinties (kitai tariant, turi priklausyti katalikiškai parapijai ir mokėti metinius mokesčius).

Tokia kieta kunigų pozicija laisvėjančią visuomenę skatino apsispręsti. Toliau citata iš kapinių 25-ečio leidinio: "... paskutinį akstiną tam sujudimui davęs kun. Kraučiuono pagrasinimas iš ambonos, kad jis nepriimsiąs į šv. Kazimiero kapines nė vieno, kuris gyvas būdamas yra priklausęs kokiai nors tautiškai draugijai. Apie tą grasinimą visur Chicagoje tuomet buvo plačiai kalbėta."

Tuo metu kukliai, o dažnai netgi skurdžiai gyvenusių imigrantų šeimos būdavo gausios. Siautė ligos ir mirdavo palyginus daug jaunų žmonių, mažų vaikų. Nepagarba, įžeidimas, panieka artimojo kūnui ir atminimui yra skaudus dalykas. Daugybė lietuvių tuo metu ėmė boikotuoti šv. Kazimiero kapines. Savo artimuosius daug kas laidojo Waldheim, Oakwood, Greenwood, Mt. Olive, Bohemian National ir kitose kapinėse. Pasak Lietuvių Tautinių Kapinių steigėjų, tuo metu vien Waldheim kapinėse buvo palaidota daugiau nei 700, o Greenwood kapinėse - apie 400 lietuvių.

1911 m. kovo 26 d., praėjus maždaug mėnesiui po pirmojo susirinkimo, vienuolika draugijų-steigėjų susimokėjo po 5 dolerius į kapinių išdą, vėliau prisijungė dar dešimt draugijų. 1911 kovo 28 d. Iliojaus valstija išdavė čarterį - dokumentą, suteikiantį teisę gyvuoti Lietuvių Tautinėms Kapinėms (Lithuanian National Cemetery). Dokumentą pasirašė šie asmenys:

Joseph Smith,
Walter B. Meilius
James Witty
Matheus J. Damijonaitis
John Norvaish
Juozas Skutas
Francis P. Bradchulis
Michael Keidanski, M.D.
John Chmelewski
Adam Tauras
Joseph Schmitt

1911 m. balandžio 15 d. "Aušros" svetainėje, 3149 S. Halsted St. įvykusiame delegatų susirinkime buvo išrinkti pirmieji aštuoni patikėtiniai direktoriai. Prasidėjo lėšų telkimas ir kapinėms tinkamos žemės paieškos. Išrinktoji komisija: M. J. Damijonaitis,

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

J. Smitas ir St. Markūnas pietvakariniame Čikagos priemiestyje, šalia Archer ir Kean Ave., surado parduodamą 21 akro dydžio ūkį, jų nuožiūra, tinkantį šiam tikslui. Prisiminimuose minimas ypač sumanus ir darbštus asmuo, sugebėjęs išvengti bereikalingų nesusipratimų ir mokėjęs išspręsti iškylančius konfliktus - advokatas F. P. Bradčiulis. Pavyzdžiui, kai atrodė, kad draugijų delegatai nebesutars, kur pirkti žemę kapinėms, Bradčiulis ūkininkui sumokėjęs vieną simbolinį dolerį ir delegatams pranešęs, kad žemė jau užpirkta. Visi baigė ginčus ir pradėjo rūpintis pinigų telkimu. Advokatas F. P. Bradčiulis paruošė žemės pirkimo paskolos dokumentus, \$10,000 paskolą išdalinę į \$50 ir \$100 dydžio bonus (finansinius įsipareigojimus), už kuriuos bus išmokamos 3% palūkanos. Tikiu atveju lėšos atgal sugrįžta lietuvių organizacijoms. Jei būtų paimta banko paskola, būtų tekę mokėti dvigubai didesnes palūkanas.

Sukelti paskolą ilgai netruko. Draugijos savo išduose turėjo pinigų ir noriai juos skolino. Prisidėjo ir turtingesni lietuviai. Netrukus ūkininkams Edward Sullivan, Elizabeth Rogers ir Johanna Murphy buvo sumokėtas \$1,000 užstatas, o iki 1912 m. sausio 12 d. - visa suderėta suma. Paskola draugijoms ir asmenims buvo dalimis išmokėta iki 1921 m.

Lietuviams entuziazmo netrūko. Netrukus teritorija buvo aptverta vieline tvora, iškirsti nereikalingi krūmai ir išvalyti brūzgynai, pastatyti mūriniai vartai ir medinis kapinių raštinės pastatas. 1912 m. gegužės 30 dieną (Kapinių Puošimo, kitaip - tradicinė JAV mirusių minėjimo ir žuvusių už Amerikos laisvę "Memorial" diena) įvyko iškilmos Lietuvių Tautinių kapinių atidarymas. Kaip

rašoma prisiminimuose: "Tai dienai atėjus, tūkstančiai lietuvių traukė į savo naujas kapines. Automobilų tuomet beveik niekas iš lietuvių neturėjo. Taigi važiavo gatvėkariais ir ėjo pėsti... Visų nuotaika buvo pakili."

To meto laikraštyje "Lietuva" Bronius Balutis aprašė šias iškilmes. Stebėtina, kokia buvo susirinkusiųjų skirtingų lietuvių tolerancija ir pagarba vieni kitiems. Kalbėjo advokatas F. P. Bradčiulis, K. J. Filipavičiaus vadovaujamas pučiamųjų orkestras "Lietuva" užgrojo Vinco Kudirkos "Tautišką giesmę" (tuomet ji dar nebuvo laikoma Lietuvos valstybės himnu, nes net ir valstybės dar nebuvo), giedojo "Birutės" choras; po Čikagos mero atstovo Lee Mathias kalbos orkestras pūtė "Amerika"; pakalbėjus poetui ir rašytojui Kleofui Jurgelioniui, Lietuvių Socialistų Sąjungos 81 kuopos choras, pritariant orkestrui, užtraukė "Marselietę"; pagaliau visi susirinkusieji, palydint orkestrui, giedojo tuo metu visiems lietuviams gerai žinomą "Dievas - mūsų gelbėtojas ir tvirtybė". Kaip rašoma: "Užsibaigus programai, žmonės visi vaikštinėjo, prisižiūrėdami vietai kapų. Kiek teko patėmyti, visiems atsilankiusiems vieta patinka ir pagiria, kad puikią vietą lietuviai pasirinko savo Tautiškoms kapinėms: Pilna medžių, daugiausia ąžuolai... žmonių buvo susirinkę apie 6 tūkstančiai ar gal daugiau."

Po to, kai buvo atidarytos Lietuvių Tautinės Kapinės, lietuviai katalikai įvairiomis peticijomis vyskupijai ir savo balsais pašalino griežtąjį kunigą Mateušą Kraučiuoną iš vadovavimo šv. Kazimiero kapinėms.

Savanoriai talkininkai Lietuvių Tautinėse Kapinėse 1912 m.

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

Pirmosios laidutuvės ir kapelis Lietuvių Tautinėse Kapinėse buvo pirmojo jų prižiūrėtojo V. Zaleskio dvejų metų dukrėlės Bronės karstelis, perkeltas iš šv. Kazimiero kapinių. Buvo gana rimtai manyta, kad pamažu plačiai įsigalės ir tautinės lietuviškos katalikų parapijos, ir kad katalikų bažnyčia nebepriklausys Vatikanui. 1913 m. Lietuvių Tautinių Kapinių Globėjai (draugijų nariai) per daug nepyko, kad jas katalikiškais maldomis pašventino iš Scranton, Pennsylvania, atvykęs vysk. S. B. Mickevičius (palaidotas Lietuvių Tautinėse Kapinėse). „Jis pasisiūlė atlikti ceremonijas veltui ir dar pakrikštyti varpą, kurį kapinės įsigijo“, - rašoma 1936 metų jubiliejiname leidinyje - „kapinės buvo pašventintos ir kapinių varpui duotas švento Petro vardas. Kapų Puošimo dienoje tautiški kunigai dar vis kalbėjo ir laikė pamaldas Lietuvių Tautiškose Kapinėse iki 1917 metų.“

Margaspalvei lietuviškajai visuomenei buvo nelengva išlikti taikoje ir tolerancijoje. Išišeidę nuo kapinių tvarkymo atkrito tautinės bažnyčios kunigai, „tautiečiai“ buvo atskilę nuo „socialistų“, būta ir „bolševikų“ įsiveržimo, buvo atsiradę vadinami „pažangieji“ ir „atžagareiviai“ tautininkai, pasireškę netgi „fašistai“. Tačiau

Lietuvių Tautinės Kapinės išgyveno tą „paauglystės“ laikotarpį. Žodžius, kurie buvo rašomi kapinių jubiliejiname leidinyje prieš 75-erius metus, galima būtų pakartoti ir šiandien: „Į Lietuviškų Tautinių Kapinių globėjus visuomet patekdavo žmonės, kuriems laisvų kapinių idėja buvo arčiausia širdies. Jie mąstė tikrai apie viena - kaip pagražinti tas brangias lietuviams tautiškas kapines, kaip išvesti kelius, išsodinti tinkamais medžiais ir krūmais, kaip padaryti jaukia ir miela tą amžino poilsio vietą. Ir kiekvieną čia lygiai greta vienas kito laidojo - ir socialistą, ir bolševiką, ir tautininką, ir klerikalą“.

Prabėgo šimtmetis. Per tą laiką labai daug kas įvyko: du pasauliniai karai; Lietuva iškovojo, neteko ir vėl atgavo nepriklausomybę; į JAV atvilnijo dar dvi naujos išeivių iš Lietuvos bangos... Lietuvių Tautinėse Kapinėse amžinojo poilsio vietą surado daugiau nei 13 tūkstančių Lietuvos sūnų, dukterų ir jų artimųjų. Jose tarsi istorijos veidrodyje atsispindi per pastarąjį šimtmetį nužengtas mūsų tautos likimo kelias. Ši garbinga vieta išliks visiems laikams, visada nuolankiai pasiruošusi amžinybei priglausti savo gyvenimo kelią nuėjusį žmogų.

DIRECTORS' COMMENTS

For 100 years, the Lithuanian National Cemetery has been the final resting place for thousands of loved ones. It is sacred ground that reflects the rich history of Lithuanian immigrants in America. It was born out of a struggle for fairness and dignity and has evolved and become a part of the fabric of the Lithuanian community. People from all walks of life are buried here; political and literary figures, war heroes, family members, mothers and fathers. Family members and lot owners have a permanent bond with the cemetery, knowing a that part of the cemetery will be theirs forever. For me, serving on the board of directors is truly an honor. I feel honored not only because many of my family members are buried here, but also because many have entrusted the care of their loved ones with the cemetery. This responsibility not only motivates, but also humbles all that work here . - *Arunas Buntinas*

The Lithuanian National Cemetery is a very special place for me and my family. My sister passed away at a young age and is buried here. The Cemetery has always provided a peaceful and tranquil place for us to remember her. My parents designed a unique headstone for her monument. Whenever I enter the Cemetery, my eyes instinctively begin searching for the top of that monument and the connection to my sister. - *Tauras Smulkstys*

The Lithuanian Cemetery symbolizes the dream of my grandparents of making a life in the United States and shows my families pride in its Lithuanian Heritage.
- *Paul Karlovics*

My Years with the Lithuanian National Cemetery. In my early years my mother and I would get on the street car almost every Sunday in the summer time and come to the cemetery. We would roam around visiting graves of relatives and friends. Then we would go across the street and visit all the picnics. Later in life, after I was married, my husband, Anthony, and I became lot owners. We still visited as before but mostly the picnics. In the 60's my husband was off work for a while and one day he unexpectedly was asked by one of he directors to be Superintendent of the cemetery and me to be the bookkeeper. We accepted and moved into the house across from the cemetery. After about 5 years my husband decided to go back to his old job, so we moved away. At a lot owner's meeting in 1985 I was elected as a director and my position at this time is Vice-President. - *Emma Petraitis*

My Experience with the Lithuanian National Cemetery. As a child I would walk through the cemetery on Sundays with my grandmother prior to attending the picnics across the street. My grandmother would visit the graves of our relatives and friends and tell me about them and their lives. When I was a bit older my father, Anthony Peteraitis worked as the superintendent of the Lithuanian National Cemetery and my mother Emma Petraitis worked as the bookkeeper. I live in the house across the street from the cemetery and spend a lot of time walking in the cemetery, looking at graves of those buried there, and learning what I could about the people I found interesting. As an adult I continued to have an interest in the cemetery and became a lot owner. I currently serve as the secretary of the Board of Directors and strive to maintain the beauty and heritage of the Lithuanian National Cemetery as I remember it throughout my lifetime. - *Pamela Rice*

DIRECTORS' COMMENTS

As I arrived in 1953 to Chicago a relative of mine Lacytis Bradchulis Elizabeta, the wife of one of the founders of this cemetery walked me through the Lithuanian National Cemetery which left a profound impression on me. Now my parents and brother as well as my wife's sister are buried here in this sacred ground which belongs to all Lithuanians. As members of the board of directors we care greatly for the cemetery and its future. - *Ramunas Buntinas*

I was privileged to be asked by Julius and Hilde Kuzas, almost 20 years ago, to be on the Board of Directors. For the size of the cemetery, it is probably the most financially solvent in the nation. This is all due to the business acumen of Julius Kuzas. - *Anthony D. Simenas*.

I have been on the Board of Directors for the past 23 years. I was privileged to be asked to become a director by Julius and Hilde Kuzas. My family, the Padagas and Trakis are all buried at Lithuanian National Cemetery with many of my friends. The Cemetery is beautiful and in very good working order. - *Ruth Simenas*.

In the 1950's, almost every weekend, my sister Hilde and I, and other family members would go to Kean Ave. groves for Sunday picnics, and while we were there, we would stop in and visit the cemetery. My wife Mary is buried there now, and in the future it will also be my final resting place. Whenever I visit the cemetery I always feel at ease. Hilde's husband, Julius Kuzas is also buried there.

- *Dovas Kiaupa / Hilde Kuzas, Treasurer*

100 METŲ JUBILIEJINE PROGA

SU PAGARBA TIEMS LIETUVIAMS, KURIE
PER SUNKŲ DARBĄ IR VARGĄ JAS ĮKŪRĖ,
SVEIKINU LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS.

ŠIOS KAPINĖS PRIGLAUDŽIA
DAUG GERŲ LIETUVIŲ TAUTOS SŪNŲ IR DUKTERŲ,
MANO DRAUGŲ IR KOLEGŲ, MANO TETĄ
ANTANINĄ ORINTAITĘ KRAUSE SU JOS VYRU,
LIETUVOS VOKIEČIŲ KILMĖS GUSTAV KRAUSE,
IR MANO GIMINAITĘ ADOLFINĄ RADVILAITĘ BURBIENĘ
SU JOS VYRU LOUIS BURBA.

AMŽINĄ ATILSĮ DUOK MIRUSIEMS, VIEŠPATIE,
IR AMŽINOJI ŠVIESA JIEMS TEŠVIEČIA.

DONATAS JANUTA
ATTORNEY AT LAW

5464 COLLEGE AVE., SUITE A
OAKLAND, CALIFORNIA 94618

TELEPHONE
510 - 420 - 8181
FACSIMILE
510 - 420 - 8179

Sveikinu
Lietuvių Tautinės kapinės
šimtmečio proga

Congratulations
on your centennial!

Advokatas
Saulius V. Kuprys
Attorney at Law

150 S. Wacker Drive
Suite 1050
Chicago, IL 60606

Tel. (312) 346-5275

SVEIKINAME VISUS LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ
RĖMĖJUS 100 METŲ SUKAKTIES PROGA

IN LOVING MEMORY OF MY HUSBAND,
PROUD FATHER, GRANDFATHER AND
PAST PRESIDENT OF
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

JULIUS R. KUZAS
(1942 - 2006)

YOU ARE ALWAYS IN OUR THOUGHTS

HILDE A. KUZAS AND FAMILY

 ROBERT D. KUZAS, LTD. ATTORNEY AT LAW

Robert D. Kuzas

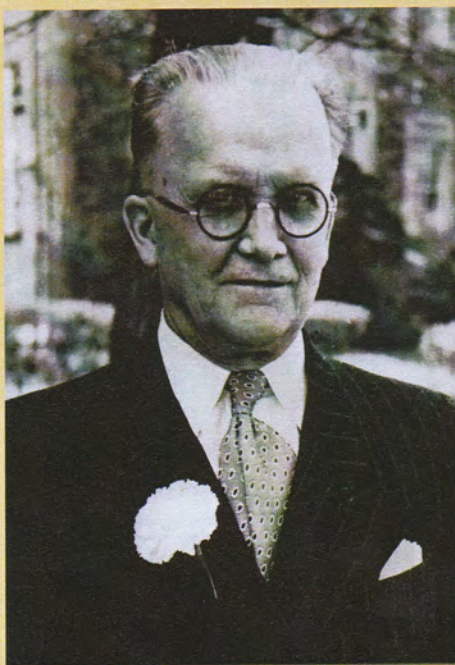
222 NORTH LASALLE
SUITE 200
CHICAGO, IL 60601

312.629.1400 PHONE
312.629.0509 FAX

THE LAW OFFICE OF ROBERT D. KUZAS, LTD.
CONGRATULATES
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
ON THEIR
100 YEAR ANNIVERSARY

SVEIKINAME!!!

ADVOKATAS ANTANAS SUGINTAS
1890 - 1970

I, II ir III NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SEIMO ATSTOVAS
II SEIMO PREZIDIUMO NARYS

*Sveikinu Lietuvių Tautinės Kapinės 100 metų jubiliejaus proga.
Tuo pačiu prisimenu mano senelį Advokatą Antaną Sugintą, kuris
praskynė garbingą kelią lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės istorijoje,
kaip žymus visuomenininkas, patriotas, politikas, spaudos darbuotojas,
teisininkas, liaudininkas ir varpininkas.*

Anūkė dr. Nora Sugintaite

Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugija Čikagoje

1394 Middleburg Court, Naperville, Illinois, 60540-7011

***Sveikiname Lietuvių Tautinės Kapinės,
direktorius ir rėmėjus 100 metų įsteigimo
sukakties proga.***

***Pagarbiai prisimename mūsų draugijos narius,
kurie amžinajam poilsui yra priglauti šiose
kapinėse.***

***Linkime, kad Lietuvių Tautinės kapinės
visuomet būtų lietuviškos, visuomet laisvos ir
kiekvienam suteiktų lygų pagerbimą ir šventą
amžino atilsio vietą.***

DRAUGIJOS VALDYBA

*Pirmininkas – Vilius Trumpjonas
Vicepirmininkas – Kun. dr. Valdas Aušra
Vicepirmininkė – Nora Aušrienė
Vicepirmininkas – Ramūnas Buntinas
Vicepirmininkas – Romas Kasparaitis
Sekretorius – Kun. Liudas Miliauskas
Iždininkė – Ema Žiobrienė*

SVEIKINAME
100 METŲ JUBILIEJAUS PROGA
IR LINKIME, KAD ATEITYJE GYVUOTŲ
LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

BUVĘ SIBIRO TREMTINIAI

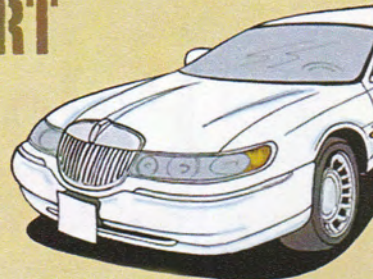
Janina ir Jonas Rachas

TOWNCAR 2 AIRPORT

ANTHONY SIMENAS

815 - 458 - 2400

SERVING

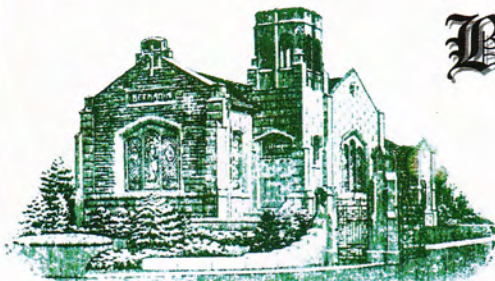
COOK, GRUNDY, KANE, KENDALL, KANKAKEE + WILL COUNTIES

Palos-Gaidas
F U N E R A L H O M E

11028 Southwest Highway, Palos Hills, IL 60465

708 - 974 - 4410

Bethania Cemetery

**Operated by:
Bethania Association**

7701 S. Archer Avenue

Justice, IL 60458

708-458-2270

info@bethaniacemetery.com

www.bethaniacemetery.com

A Christian Cemetery Serving All Faiths

August 1, 2011

Mr. Saul B. Balsys
Manager
Lithuanian National Cemetery
8201 S. Kean Avenue
Justice, IL 60458

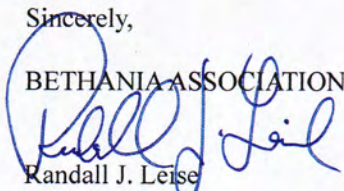
Dear Mr. Balsys:

On behalf of the Board of Directors of the Bethania Association, Operators of Bethania Cemetery, please accept our heartfelt congratulations as you celebrate your 100th year of service to the Lithuanian/American community.

Saul, please also accept my personal best wishes on the continued success in operating and managing Lithuanian National Cemetery, as well as my congratulations on attaining this milestone. This event serves as a reminder that hard work and dedication can make a difference in today's world.

Sincerely,

BETHANIA ASSOCIATION

Randall J. Leise
Superintendent

CONGRATULATIONS ON YOUR
100 YEAR ANNIVERSARY

WE WISH YOU CONTINUED
SUCCESS IN THE FUTURE

YOUR FRIENDS AT
DOH SERVICES, INC.

WINTRUST[®]
WEALTH MANAGEMENT

Trusted Financial Advice Since 1931[™]

Larry Weisz, Senior Vice President of Investments
Maureeca Lambert, Financial Associate

222 South Riverside Plaza, 28th Floor, Chicago, Illinois 60606
312.431.6583 T 800.621.4477 TF

STOCKS • BONDS • CD'S • ASSET MANAGEMENT • TRUST SERVICES

Securities and insurance products offered through Wayne Hummer Investments (Member FINRA/SIPC), founded in 1931. Trust and asset management services offered by The Chicago Trust Company, N.A. and Great Lakes Advisors, LLC, respectively. Investment products such as stocks, bonds, and mutual funds are not insured by the FDIC or any federal government agency, not bank guaranteed or a bank deposit, and may lose value. ©2011 Wintrust Wealth Management

JAMES S. LACK

RONALD D. LACK

Lack & Sons

FUNERAL DIRECTORS

FAMILY OWNED & OPERATED SINCE 1916

708 - 430 - 5700

Fax 708 - 430 - 5526

9236 So. Roberts Road
Hickory Hills, IL 60457

Cremation Service
www.lackfuneralhome.com

Available To Serve You In Many Locations

Chicago Lithuanian Women's Club

CONGRATULATIONS
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
ON YOUR
CENTENNIAL CELEBRATION

WE CELEBRATE
100 YEARS
VALIO!

100 METŲ
SUKAKTIES PROGA
NUOŠIRDŽIAI SVEIKINAME
LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ
DIREKTORIUS IR VISUS, KURIE
RŪPINASI IR PUOSELĖJA ŠIĄ MUMS
VISIEMS LIETUVIAMS BRANGIĄ
IR GARBINGĄ ISTORINĘ MŪSŲ
TAUTIEČIŲ AMŽINOJO
POILSIO VIETĄ.

www.petreikisdental.com
ldpdental@yahoo.com

708-598-4055
708-598-0079(fax)

Leona D. Petreikis, D.D.S.
L. D. Petreikis Dental Assoc.
General & Cosmetic Dentistry

9055 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL 60457

THE LITHUANIAN EVANGELICAL
REFORMED CHURCH - USA

CONGRATULATES THE

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

ON ITS CENTENNIAL

100

*DR. J. PAUL SLAVĖNAS,
PRESIDENT OF THE COLLEGIUM*

Congratulations on your 100 th Anniversary!

Best Wishes & many more years to come

Grand Ballroom & 5
private banquet suites
are available for any
special occasion

From 30 to 550 guests

Quality service &
finest cuisine

Willowbrook Ballroom invites
you to dance starry nights
away. Spectacular 6000 sq. f.
dance floor, live orchestras
every Sunday afternoon,
Salsa, Country & Western
dance lessons weekly, Swing
& Singles dancing and so
much more...

Willowbrook Ballroom

8900 South Archer Avenue, Willow Springs, IL 60480
Phone: (708) 839-1000 • www.willowbrookballroom.com

ADVANCED WINDOW CORP.

Custom Designs - Free Estimates

Replacement and New Construction

4935 W. Le Moyne St.
Chicago, IL 60651

Tel.: (773) 379-3500
Fax: (773) 379-4060

<http://www.advancedwindow.biz>

e-mail: aw@advancedwindow.biz

Prisimename

A. + A.
DR. KARINA S. SRUGYS
1942.10.23 - 2002.04.07.

We will never forget you

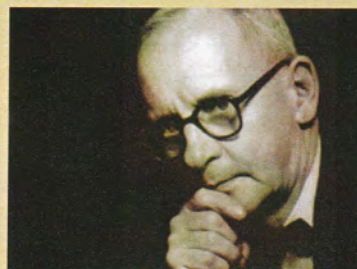
*Sveikiname Lietuvos Tautinės Kapinės
100 metų jubiliejaus proga.*

Arūnas Buntinas ir šeima.

Congratulations
and best wishes to the
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
at 100 years

The Vladas Jakubėnas Foundation, Inc.

*Edvardas Šulaitis, president
Erika D. Brooks, secretary*

Comp. Vladas Jakubėnas
(1904 - 1976)

Construction People Corp.
Licensed, Bonded & Insured
John Aniol
773-416-3333

DAVID G. REICHLE
PRESIDENT

AMERICAN WILBERT VAULT CORP.

(708) 366-3210
(708) 366-3281 Fax
(708) 243-2377 Cell
Wilbvault@aol.com

CONGRATULATIONS
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
ON THE ACHIEVEMENT
OF 100 YEARS IN OPERATION!

Your friends at
AMERICAN WILBERT VAULT CORPORATION

ABR Printing, Inc.

Al Augaitis

660 W. Grand Avenue
Suite 1W
Chicago, IL 60654-6786

Tel.: 312-666-2155
Fax: 312-666-2146
Cell: 312-806-8215
E-mail: abrprinting@aol.com

6247 S. KEDZIE AVE.
CHICAGO, IL 60629

TEL: 773-776-8700
TOLL: 888-776-6742
FAX: 773-776-6894
E-MAIL: gibaitis@aol.com

JOHN A. GIBAITIS

ATTORNEY AT LAW
(CRIMINAL LAW)

ALEXANDER RIMAS DOMANSKIS

ATTORNEY AT LAW

BOODELL & DOMANSKIS, LLC

205 NORTH MICHIGAN AVENUE, SUITE 4307
CHICAGO, ILLINOIS 60601
TELEPHONE: 312-540-1075 FAX: 312-540-1162
E-MAIL: domanskis@boodlaw.com

**BALZEKAS MUSEUM
OF
LITHUANIAN CULTURE**

Stanley Balzekas, Jr.
President

6500 South Pulaski Road
Chicago, Illinois 60629
email: balzekas@sbcglobal.net

Tel: (773) 582-6500
Cell: (773) 908-3262
Fax: (773) 582-5133

Julia Dunbar

WILLOW FLORIST
FULL SERVICE FLORIST

Old Willow Shopping Center
8695 S. Archer Road • Unit 24
Willow Springs, Illinois 60480
(708) 839-0009

Omega

**PANCAKE HOUSE &
RESTAURANT**

13233 S. Cicero Ave. Crestwood
Tel: 708.388.8100

OPEN 24 HOURS~FRIDAY & SATURDAY

SVEIKINAME
LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ
DIREKTORIUS, SKLYPŲ SAVININKUS IR RĖMĖJUS
100 METŲ JUBILIEJAUS PROGA

CONGRATULATIONS TO THE
LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
BOARD OF DIRECTORS, LOT OWNERS AND SUPPORTERS
ON THIS AUSPICIOUS OCCASION - YOUR 100TH ANNIVERSARY

Emma Petraitis and Family

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY
WELL WISHERS AND FRIENDS

ERIKA AND EDMUND BROOKS
JOYCE K. JACKS
JENNIFER SPIEKERMAN, CPA
ELIZABETH ZALUBA

Organized on October 21, 1951
Chicago, Illinois
Incorporated on May 1, 1953
Chicago, Illinois

The Lithuanian Craftsmen Club's purpose is the promotion of brotherhood, fellowship and good will among masons including the acquaintance of the Lithuanian American community with the Club and free masonry. Membership is open to a mason in good standing
(1) who is Lithuanian or of Lithuanian descent or
(2) married to a woman who is Lithuanian or of Lithuanian descent.

LITHUANIAN
CRAFTSMEN CLUB

CONGRATULATES

THE LITHUANIAN
NATIONAL CEMETERY

ON ITS FIRST

100 YEARS

SVEIKINAME!!!

Sveikiniai
Lietuvių Tautinių Kapinių
vadovybei ir rėmėjams
100 metų sukakties proga
Mr. Donald M. Petkus

PETKUS FUNERAL HOMES

12401 South Archer Avenue
Lemont, Illinois 60439
800 - 994 - 7600
www.petkusfuneralhomes.com

Lemont
Summit
Tinley Park
Evergreen Park
Chicago